

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 2. Vtrùm intellectus creatus ad videndum Deum intuitiue aliquo
lumine gloriæ indigeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

do loquendi dumtaxat, an intellectus creatus ad visionem beatificam per potentiam naturalem, seu innatam, an potius per potentiam obedientialem concurrere dicendus sit. In quo etiam sunt diuini Auctores relati.

Propositio 1.

5 Intellectus creatus ad visionem Dei intuitiuam non solum passiuè, sed etiam effectiuè concurrat.

Primò; quia ita concurrat ad omnes suas alias naturales intellectiones, vt in Pharo disp. 1. q. 1. ostensum est. Neque est, cur de visione beatificà aliter, quod ad rem attinet, quàm de illis, philosophemur; et hęc præ illis sit supernaturalis. Siquidem actus etiam fidei diuinæ, quos in præsentis statu habemus, sunt supernaturales; & tamen hi citra omne dubium per voluntatis imperium nascuntur ab intellectu effectiuè; cum sine liberi, & meritorij: certum enim est, meritum citra efficientiam merentis dari non posse. Secundò; quia certum est secundum fidem ex Trident. sess. 6. cap. 5. & can. 4. actus supernaturales voluntatis effectiuè à voluntate ipsà procedere. Qualiter debere necessariò procedere eo ipso, quòd sunt liberi, & meritorij insuper manifestum est; cum sit pariter manifestum, libertatem sine efficiencià principij liberi stare non posse. Ergo tantumdem est dicendum, de actibus supernaturalibus intellectus, è quibus est visio beatificà. Tertiò; quia visio beatificà est actus vitalis, vt constat. Omnis autem actus vitalis connaturaliter saltem debet per effectiorem oriri à principio viuente. Dico connaturaliter saltem: quia mea sententià visio beatificà non importat in suo conceptu essentiali actionem physicam oriundam ab intellectu videntis, vt potè, quæ non physica, sed intentionali tantum vitæ vitalis actus est; atque ita à solo Deo produci potest, infundique intellectui Beati de potentia absoluta, vt ex doctrinâ vniuersali de intellectione humanâ in genere traditâ in Pharo disp. 2. q. 1. proposit. 1. constat. Docentque, præter citatos ibi, Valent. 1. p. disp. 1. q. 12. pun. 3. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 2. sec. 4. Egid. Lusit. lib. 10. de Beat. q. 1. art. 4. §. 2. Recupit. 1. p. lib. 6. q. 9. Et apud eos alij cum Scot. Ocham, Duran. & Ricard. relatis n. 2.

6 Obijci tamen potest contra propositionem, Primò. *Gratiam, & gloriam dabit Dominus.* Psal. 83. Sed Deus se solo producit gratiam. Ergo & gloriam consistentem in visione beatificà. Secundò. Præmium est adæquatè à præmiante, sicut meritum à merente. Sed visio beatificà est præmium à Deo vt præmiante collatum. Ergo, Tertiò. A solo Deo est lumen gloriæ. Ergo potiore iure visio perfectior lumine. Quartò. Si visio fieret ab intellectu Beati, Beatus beatificaret se ipsum; sicque cessare à suâ beatitudine posset, Quod vtrumque est absurdum.

7 Respondeo ad primum, gratiam, & gloriam dari à Deo; sed diuerso modo: quia gloria actus vitalis est, secus gratia scilicet habitualis. Et ideo gratiam Deus se solo, gloriam verò simul cum intellectu Beati producit. Ad secundum, necesse non esse, quòd præmium à solo præmiante oriatur physicè; potest enim & præmiatus ad illud concurrere; præsertim concursu sibi non libero, vt euenit in præsentis. Ad tertium, lumen, vt potè quod non est actus vitalis, à solo

Deo venire efficiendum; secus visionem, quæ actus vitalis est, vt dictum. Quidquid sit de maiori huius perfectione. Ad quartum, Beatum non dici beatificare se ipsum, etiam suam beatitudinem efficiat physicè: quia non efficit liberè. Quo etiam iure ab illâ cessare non potest. Alia quædam vniuersaliora q. illâ 1. Phari citatâ nuper opposita, & diluta sunt.

Propositio 2.

8 Aptius videntur loqui, qui intellectum creatum concurrere vt instrumentum dicunt ad visionem beatificam.

Quia concurrat eleuatus, & determinatus, atque adeò veluti motus à Deo ad effectum supernaturalem altioris ordinis, suamque proinde superantem naturalem virtutem, exigentiam, & debitum. In quo arte factorum instrumentis potius, quàm causis principalibus assimilatur. Vnde analogia petenda est ad discernendum, & discernendum, quænam effectuum naturalium causæ instrumentales, & quænam causæ principales dicendæ sint. In quo, cum nullum de re, sed solum de modo loquendi dissidium sit, non est, cur amplius immoremur.

Propositio 3.

9 Intellectus creatus non virtute naturali, sed summum innatâ, seu congenitâ, obedientialique est dicendus concurrere ad visionem beatificam.

Quia nomine virtutis naturalis ea solum venit intelligenda iuxta communem loquendi morem, quam habent causæ respectu suorum effectuum connaturalium. Constat autem ex dictis in superioribus, visionem beatificam non esse connaturalem effectum intellectus creati; cum sit illi supernaturalis. Cæterum, quia virtus, mediâ qua intellectus creatus concurrat ad visionem beatificam, cum ipso est identificata realiter, non abs iure à quibusdam dicitur virtus innata, siue congenita. Quoniam verò huiusmodi virtus nihil in visionem præstare potest, nisi eleuata à Deo, adintraque auxilio aliquo supernaturali, & ei prorsus indebito, vt ex dicendis appareret; ipsaque visio comparatione eius supernaturalis est, & indebita, vt constat ex iam dictis; idcirco virtus obedientialis, atque etiam virtus inchoata appellari solet. Quibus vocabulis eius specialis natura prout condistincta à virtute, quam habent causæ ad suos connaturales effectus, significari intenditur. In quo etiam maius dissidium, quam de modo loquendi, esse non potest, vt iam notauimus.

QVÆSTIO II.

Verum intellectus creatus ad videndum Deum intuitiuè aliquo lumine gloria indigeat.

Propositio vnica.

Certum secundum fidem est, intellectum creatum

Et cum creatum aliquo lumine gloriæ indige-
re ad videndum Deum intuitiue.

Quoniam in Concilio Viennensi relato in
Clementinâ *Ad nostrum* de hæreticis tanquam
error contra fidem damnata est assertio Beguar-
dorum dicentium, *Quod qualibet intellectualis na-
tura in se ipsâ naturaliter est beata: quodque anima
non indiget lumine gloriæ ipsam eleuante ad Deum
videndum, & eo beate fruendum.* Unde contradi-
ctoria eius de fide est, vt talisque accipitur ab
Scholasticis cum Magist. in 4. dist. 49. & S. Thom.
1. p. q. 12. art. 5. Probarique insuper potest ex sa-
cris Literis. Nam illud Psal. 35. *In lumine tuo
videbimus lumen.* communiter ad litteram ita in-
telligitur, vt sensus sit. Per lumen à te nobis in-
fufum videbimus ô Deus te ipsum, qui lumen
es, lucemque habitas inaccessibilem. Videantur
ad hunc locum Genebrardus, Lyra, Titelmanus,
& alij Expositores. Illa etiam claritas Dei, quæ
cælestem ciuitatem illuminare dicitur Apocalip.
21. lumen gloriæ, de quo agimus, esse censetur.
In quo adstruendo etiam conueniunt Patres, Na-
zian. orat. 10. Ambros. epist. 85. Beda serm. 18. de
Sanctis, & alij.

11 Ratione etiam theologicâ ostenditur ne-
cessitas eius, & existentia. Nam, cum visio Dei
intuitiua supra virtutem naturalem intellectus
creati sit, vt disp. 17. q. 8. statuimus, utpote do-
num intrinsecè supernaturale, proindeque trans-
cendens vires vniuersæ naturæ, iuxta doctrinam
stabilitam disp. 18. q. 7. nequaquam intellectus
creatus potest videre Deum, nisi dono aliquo su-
perioris ordinis diuinitis illi collato ad eum vi-
dendum eleuetur, & adiuuetur. Quod donum
lumen gloriæ vocatur. Adde actus fidei,
& charitatis iuuantur intellectus, & voluntas su-
pernaturalibus donis, vt certum in Theologiâ
est. Ergo potiori iure ad præstantiorem actum
visionis Dei. Sed an eiusmodi lumen ex mente
etiam Concilij Viennensis sit qualitas per modum
habitus permanens, & à Deo infusa supra naturæ
debitum, vel potius genus aliud auxilij, seu doni
supernaturalis aut permanentis, aut transeuntis,
non adeò est inter Theologos exploratum.

12 Nonnulli enim, quos tacito nomine refert
Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 14. per lumen gloriæ à
Concilio Viennensi statutum intelligunt lumen Dei
increatum. Sed ab omnibus rejiciuntur. Pri-
mò; quia frivolutus esset sensus Concilij, nihilque
referens momenti contra Beguardorum errorem;
nempe. *Anima indiget Deo ad videndum Deum.*
Secundò; quia Concilium planè loquitur de lumi-
ne gloriæ, de quo Theologi communiter. Lu-
men autem gloriæ, de quo agunt Theologi, mani-
festè est quid creatum, infusumque à Deo creatu-
ræ. Tertiò; quia in Concilio sermo est de lumi-
ne gloriæ eleuante animam ad Deum videndum;
quale non potest non esse aliquid creatum, & ipsi
animæ superadditum: cum Deus per se ipsum
formaliter non sit eius eleuatio, vt est notum.
Quartò denique quia in illo Psal. 35. *In lumine
tuo videbimus lumen.* manifestè distinguuntur
duo lumina; alterum scilicet creatum, & alterum
increatum.

13 Alij apud Anreolum quodl. 9. art. 1. quibus
ipse consentire videtur, & fauet Vazq. disp. 41.
num. 16. & disp. 42. num. 5. censuerunt, per lumen
gloriæ stabilitum à Concilio ipsam visionem
beatificam intelligi posse, utpote quæ illustratio,
& illuminatio quædam intellectus creati est. Sed

malè. Quia Theologi, quibus Concilium annuit,
nomine luminis gloriæ nequaquam visionem ipse-
sam intelligunt. Nec dici potest anima indigere
visione eleuante ad videndum Deum, vt loquitur
Concilium de lumine. Effet enim ineptissima, &
extra rem loquutio Concilij, vt apparet.

14 Alij citati etiam à Soar. suppresso nomi-
ne arbitrantur, per prædictum lumen auxilium
aliquod actuale, siue concursum per modum
actus secundi intelligi posse: quibus consentire
videtur Scot. in 3. dist. 14. q. 2. & in 4. dist. 43. q. 1.
qui, cum existimet, visionem à solo Deo produ-
ci, habente se merè passiuè intellectu creato, nul-
lum profus lumen admittit præuiam ad produ-
ctionem visionis. Quare apud ipsam lumen
quod Concilium requirit aut productio visionis,
aut visio ipsa debet esse. Sed neque illi bene
opinantur. Quia communis usurpatio, propria-
que luminis acceptio, quam abique dubio Con-
cilium sequitur, ab hac, quam illi assignant, alic-
na est, vt iam cum communi declaro, & probo.

15 Etenim communis Theologorum sententia
est, lumen gloriæ repertum in Beatis, de quo
Concilium Viennense loquitur, habitum quem-
dam infusum esse supernaturalem, & permanen-
tem, quo intellectus Beatorum eleuatur, iuuatur-
que ad videndum Deum. Quod suadetur. Pri-
mò; quia hoc sensu accipiunt scholastici lumen
gloriæ communiter; etque sensus magis prop-
rius: nam, sicut hoc lumen corporeum qualitas
quædam est præuia ad visionem corpoream; ita lu-
men beatificum, ad quod à corporeo nomen
translatum est, qualitas quædam debet esse præ-
uia ad beatificam visionem, si cum aliqua pro-
prietate loquendum sit. Concilium autem abs-
que dubio censendum est loqui de lumine iuxta
acceptioem magis propriam, & ab scholasticis
receptam, Secundò; quia Concilium de lumine
eleuante animam ad Deum videndum agit. Ni-
hilo autem magis propriè, quàm habitu iufuso
dicitur eleuari. Tertiò; quia Concilium duo distin-
ctè definit, videlicet, visionem Dei non esse nobis
naturalem, & requiri lumen gloriæ ad Deum vi-
dendum. In primo & existentia visionis, & au-
xilij, concursusque Dei ad eam indebiti subaudi-
tur. Ergo per secundum aliquid aliud asseritur,
quod nequit esse, nisi habitus præuius ad illam,
atque permanens. Quartò; quia communi Theo-
logorum consensu, quorum multi putant esse de
fide, per habitus infusos, & permanentes eleuan-
tur potentia nostre ad actus supernaturales fidei,
spei, & charitatis, aliarumque virtutum. Ergo
potiori iure ad præstantissimum actum visionis
beatificæ censendus est intellectus noster pariter
eleuari tum re ipsâ, tum ex mente Concilij.
Quinto; quia, licet de potentia absolutâ possit
intellectus noster adiuuus auxilio extrinsecò abs-
que habitu sibi infuso videre Deum; de quo po-
steâ: tamen connaturalius est, quod per intrinse-
cum habitum ad id muneris eleuetur. Ergo de
facto talis habitus censendus est dari in Beatis: il-
lumque subinde Concilium nomine luminis in-
telligere.

16 Propter hæc concors iam Theologorum as-
sertio est intellectum Beatorum de facto per ha-
bitum permanentem supernaturalem, & infusum
eleuari ad videndum Deum; talemque habitum
nomine luminis gloriæ venire appellandum.
Quam quidem assertionem multi Theologi, quos
refert Ægid. Lufit. lib. 9. de Beat. q. 4. art. 2. pro-
pter definitionem Concilij Viennensis censent esse

de fide. Et quamuis Bann. 1. p. q. 12. art. 5. dub. 1. Mol. ibid. disp. 1. Valen. punc. 3. Vazq. disp. 42. cap. 2. Arrub. disp. 20. Soar. lib. 2. de Atrib. cap. 14. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 1. n. 26. & disp. 5. n. 50. Fasol. 1. p. q. 11. art. 5. dub. 1. Heric. disp. 45. cap. 5. Lorin. in Psal. 35. vers. 10. & alij plures arbitrentur, eam ad fidei dogmata non pertinere; eo quod non adeo expressè, & directè continentur in decreto Concilij; plerique tamen damnant oppositam tanquam censurà dignam. Molina enim, & Arrubal temerarium, & periculosum censent, negare Beatis lumen gloriæ per modum habitus infusum. Valentia valde temerarium, & quod contra fidem re ipsa putari possit. Salas non posse excusari ab omni nota, Nazarius, & Ripa non sustineri sine errore, ille contr. 1. concl. 3. hic 1. p. q. 12. art. 5. dub. 2. Egid. denique supra cum alijs planè defendit, esse erroneum.

17 Ex quibus apparet, seueriori adhuc notà dignum esse Durandum in 4. dist. 49. q. 2. opinantem in nostro intellectu vim sufficientem, naturamque efficacitatem esse ad videndum Deum intuitiue, sublato semel per gratiam Dei impedimento, quod pro presenti statu habemus ad illum videndum, absque alio supernaturali dono. Videtur enim doctrina hæc supra dictæ definitioni Concilij planè aduersari. Quocirca illam planè erroneam censet Valentia, & Vazq. erroris notà non carere.

QUESTIO III.

Qualiter ad causandam visionem beatificam concurrat lumen gloriæ.

18 **S**uppono primò tanquam certum, lumen gloriæ non ad solum ornatum, decoremque intellectus Beatorum dari, vt improbabiler dixerunt Mayron, & Bassolis apud Egid. Lustr. lib. 9. de Beat. q. 5. art. 1. Constat enim ex Concilio Viennensi, vt vidimus q. 2. dari illud ad eleuandum ipsum Beatorum intellectum, vt videat Deum; atque adeo vt causet aliquo modo visionem Dei. Caterum, quia intellectus Beatorum bifariam concurrat ad causandam visionem, passiuè videlicet, & actiuè, vt quæst. 1. statutum est,

19 **S**uppono secundò etiam vt certum apud omnes, lumen gloriæ intellectui Beatorum dari, vt illum eleuet, atque adeo adiuet ad causandam effectiuè visionem. Hoc enim ipso, quod Deum videre intuitiue, supernaturale est, & indebitum intellectui creato, supernaturale quoque, & indebitum ipsi est, efficere in se suam visionem; atque adeo, vt eam valeat efficere, eleuatione eget; iuuamineque supernaturali sibi, & indebito: quale lumen est. Vnde, manifestè consequitur, lumen gloriæ simul cum intellectu Beati aliquà ratione concurrere ad efficiendam visionem, intra genus causæ efficientis. Quod etiam apud omnes est in confesso.

20 **S**ed dubitari potest primò, vtrum lumen gloriæ vt causa, an solum vt conditio causandi concurrat ad efficiendam visionem cum intellectu. Secundò dubitari potest, si est causa effectiua visionis, an principalis, an verò instrumentalis

fit. Terriò, an detur, necessariumque sit pro eleuando intellectu non solum ad efficiendam, sed etiam ad recipiendam visionem, ita, vt non solum in genere causæ efficientis, vt fatentur omnes, sed etiam in genere causæ materialis, passiuè, seu receptiuè concurrat ad visionem; idque aut dispositiue solum, aut etiam receptiue saltem partialiter.

Suppono terriò etiam vt certum, intellectui creato prout instructo, atque eleuato lumine gloriæ connaturalè esse, & debitam visionem beatificam: quia est connaturalis, & debita ipsi lumen; atque adeo etiam intellectui prout lumine instructo. Vniuersaliter enim accidens indebitum, atque adeo supernaturale naturæ secundum se, consideratæ præcisè, connaturale euadit, & debitum complexo ex naturà, & ex alio quopiam supernaturali, cui illud prout tali naturæ coniuncto connaturale, & debitum est; atque adeo & ipsi naturæ prout per tale quid ad tale accidens eleuatur; tametsi quoad modum loquendi vnius, aut alteri scrupulosè, sed plùs iusto, videatur procedere. De quo plura Fasol. 1. p. q. 12. art. 5. dubit. 11. & Recupit. lib. 6. q. 17. à n. 7.

His postis, circa primum dubium propositum n. 20. iunt, qui putauerint, lumen gloriæ concurrere eum intellectu ad efficiendam visionem non vt causam, siue principium factiuum eius, sed tantum vt conditionem causandi. Pro qua sententia refert Recupit. ibid. n. 1. Scot. in 4. dist. 14. q. 2. art. 2. Ocham. dist. 13. art. 5. ad 6. Maior. in 3. dist. 14. q. 4. Durand. in 4. dist. 49. q. 2. n. 21. & Aureol. quodl. 9. propos. 1. Contra tamen sententia tribuens lumen concursum effectiuum visionis communis est. Quam tenent Mol. 1. p. q. 12. art. 5. disp. 1. Zumel. q. 2. Soar. lib. 2. cap. 15. Becan. cap. 9. q. 3. Trigol. q. 7. art. 3. dub. 4. Fasol. dubit. 5. Amic. disp. 9. sec. 9. Recupit. supra, Salas 1. 2. tract. 2. disp. 5. sec. 3. & apud eos reliqui.

Circa secundum autem dubium propositum n. 20. prima sententia est, lumen gloriæ concurrere ad efficiendam visionem vt causam principalem. Ita Vazq. 1. p. disp. 47. n. 38. Arrub. disp. 19. cap. 7. Machin. disp. 16. sec. 6. Zumel. disp. 2. post 3. concl. Theod. Smifing. de Deo vno tract. 2. disp. 6. q. 4. n. 92. & alij relati suppresso nomine à Fasol. 1. p. q. 12. art. 5. dubit. 8. Secunda verò sententia est, concurrere vt causam instrumentalem. Sic Fasol. ibi, & Recupit. lib. 6. q. 17. à n. 5. Quibus quodammodo consentiunt Soar. disp. 30. Met. n. 45. & Franc. Amic. 1. p. disp. 9. sect. 11.

Circa tertium denique dubium in eodem num. 20. propositum est prima sententia, lumen gloriæ nullatenus esse necessarium in genere causæ materialis ad hoc, vt intellectus creatus valeat recipere visionem; proindeque neque ad id munus conferri, vt eleuet intellectum, ipsumque inuenit ad eiusmodi receptionem siue vt dispositionem, seu conditionem dispositiuam, siue vt partiale subiectum ipsius visionis. Sic sentiunt Mol. 1. p. q. 12. art. 5. disp. 1. Vazq. disp. 43. Soar. lib. 2. cap. 15. Heric. disp. 45. cap. 3. Tann. disp. 2. q. 6. dub. 4. Fasol. dubit. 4. Arriag. disp. 7. sec. 4. subf. 1. & apud eos alij plures. Pro opposita tamen sententiâ asserente, lumen gloriæ requisitam dispositionem esse, vt intellectus recipiat visionem beatificam; eoque subinde etiam titulo dari, vt ad talem receptionem eleuet illum, stant com.